

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2019

aruandeaasta lõpp: 31.12.2019

ärinimi: Telia Eesti AS

registrikood: 10234957

tänavanimi, maja number Mustamäe tee 3

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihthumber: 15033

telefon: +372 6397213

faks: +372 6402027

e-posti aadress: info@telia.ee

veebilehe aadress: www.telia.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	6
Bilanss	6
Kasumiaruanne	7
Rahavoogude aruanne	8
Omakapitali muutuste aruanne	9
Raamatupidamise aastaaruande lisad	10
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	10
Lisa 2 Raha	18
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	19
Lisa 4 Varud	20
Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	20
Lisa 6 Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	20
Lisa 7 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	21
Lisa 8 Sidusettevõtjate aktsiad ja osad	21
Lisa 9 Materiaalsed põhivarad	22
Lisa 10 Immateriaalsed põhivarad	23
Lisa 11 Kapitalirent	24
Lisa 12 Kasutusrent	25
Lisa 13 Laenukohustised	26
Lisa 14 Võlad ja ettemaksed	27
Lisa 15 Võlad töövõtjatele	27
Lisa 16 Eraldised	28
Lisa 17 Tingimuslikud kohustised ja varad	28
Lisa 18 Aktsiakapital	29
Lisa 19 Müügitulu	30
Lisa 20 Muud äritulud	31
Lisa 21 Kaubad, toore, materjal ja teenused	31
Lisa 22 Mitmesugused tegevuskulud	32
Lisa 23 Tööjõukulud	32
Lisa 24 Muud ärikulud	33
Lisa 25 Kasum (kahjum) tütarettevõtjatelt	33
Lisa 26 Tulumaks	33
Lisa 27 Seotud osapooled	33
Lisa 28 Sündmused pärast aruandekuupäeva	36
Lisa 29 Kasutusõiguse vara (IFRS 16)	37
Lisa 30 Rahavoogude kommentaarid	38
Aruande allkirjad	39
Vandeaudiitori aruanne	40

Tegevusaruanne

Telia Eesti AS (Telia) on uue põlvkonna IT- ja telekommunikatsiooniettevõtte, mis pakub tervet rida erinevaid teenuseid ja lahendusi nii era- kui äriklientidele.

Ettevõtte osutab teenuseid Telia kaubamärgi all ning mobiilside- ja kaabliühenduste kaubamärgiga Diil. Kõnekaartide kaubamärgidena on kasutusel Simpel ja Super.

Ettevõtte hoiab Eestis juhtivat positsiooni nii mobiilside-, fikseeritud kõneside, lairibaühenduste, IT teenuste kui digitaalteleviseiooni turul. Teliale kuuluvad ka interneti otsingusüsteem ja temaatiline infokataloog Neti ning internetikeskkond Online.ee.

Telia fookusteenused on internet (nii mobiilne internet kui üle kaabliühenduse pakutav püsiinternet), Telia TV teenus (nii televiisoris kui nutiseadmetes), IT (serverite ja töökohtade haldus, riist- ja tarkvarateenused) ja kõnesidelahendused (mobiilis, lauafonil ja arvutis).

Samuti tegeleb ettevõtte IKT-sektori teenuste kasutamiseks vajaliku kauba müümise ja kaubamüügi finantseerimisega.

Telia 100% omanik on Põhja-Euroopa üks uurimaid telekommunikatsiooniettevõtteid Telia Company AB, kelle aktsiad on noteeritud Stockholm ja Helsingi börsil.

Telia Eesti AS-ile kuulub 50% SK ID Solutions AS-ist ja 100% Green IT OÜ-st.

Majandusnäitajad

Telia 2019. aasta müügitulu ulatus 312,9 miljoni euron, kasvades aastaga 4%, (2018: 301,9 miljonit eurot). Seejuures näitas ettevõtte kasvu kõigis oma fookusvaldkondades.

Ettevõtte kulumieelne ärikasum moodustas 102,3 miljonit eurot, (2018: 94,5 miljonit eurot).

Eelmise aasta heade tulemuste juures mängib olulist rolli erinevate valdkondade ning pakutavate teenuste pidev arendamine.

Telia mobiiliühenduste arv ulatus 2019. aasta lõpus 1,068 miljonini, mida on 80 000 liitumise võrra enam kui aasta varem. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) poolt eelmisel aastal läbi viidud mõõtmised näitasid, et Telia 4G võrgus on märkimisväärselt kasvanud mobiilse interneti alla- ja üleslaadimise kiirused. Fikseeritud mõõtekohtades ulatus Telia 4G võrgu keskmine allalaadimiskiirus 125,4 megabitini sekundis, mis oli 2018. aasta algusega võrreldes koguni 66% võrra kõrgem. Tallinnas, kus 2018. aastal ulatus Telia 4G võrgu keskmine allalaadimiskiirus 49,2 megabitini sekundis, paranes 2019. aasta tulemus aga enam kui kaks korda, ulatudes 108 megabitini sekundis.

Telia TV-teenust kasutas läinud aasta lõpu seisuga 212 000 majapidamist. Eelmisel aastal viis Telia oma kliendid üle uuele TV-lahendusele, mis muutis erinevate teleteenuste kasutamise veelgi paindlikumaks ja mugavamaks, võimaldades kogu Telia poolt pakutavat TV-sisu vaadata kas teleri, arvuti või nutiseadmete abil. Lisaks kodusele digiboksile ja telerile saavad Telia TV kliendid telesisu vaadata ka Telia TV äpi või veebibrauseri (www.teliatv.ee) vahendusel.

Telia kiire, vähemalt 100 Mbit/s internetiühendus jõuab kokku ligemale 500 000 Eestimaa koduni ning selle juures on kandev roll ettevõtte tulevikuinterneti arendamise programmil. Telia interneti püsiühendust kasutas 2019. aasta lõpu seisuga 244 000 majapidamist, kellest enam kui 100 000 kasutas ühendust optilisel kaablil, mis võimaldab tarbida koduinterneti kiirusi kuni 1 Gbit/s.

Muljetavaldava kasvu tegi 2019. aastal läbi ka Telia IT-teenuste valdkond. Telia IT äri kasvas 2019. aastal 15% ning IT-teenuste kuine käive ületas 1 miljoni euro piiri. Tänu sellele on IT-teenused kasvanud ettevõtte telekommunikatsiooni teenuste kõrval arvestatava mahuga ärivaldkonnaks.

Alljärgnevalt on toodud Telia majandustegevust iseloomustavad olulisemad suhtarvud ja nende arvutuskäik:

	Arvutusmetoodika	2019	2018
EBITDA marginaal	Ärikasum enne kulumit / Müügitulud	32,69%	31,29%
Käibe puhasrentaablus	Puhaskasum / Müügitulud	10,79%	10,69%
Investeeringute suhe käibesse	Investeeringud / Müügitulud	17,85%	19,41%
Varade puhasrentaablus (ROA)	Puhaskasum / Keskmised varad	10,30%	10,69%
Omakapitali puhasrentaablus (ROE)	Puhaskasum / Keskmise omakapital	24,25%	19,49%

Olulised sündmused

2019. aastal ühendas Telia oma erinevad TV-teenused (Telia TV, MINU.TV) ühtseks ja kõigile klientidel üheselt kasutatavaks Telia TV teenuseks. Muudatuse ettevalmistamine ja teostamine toimus pea terve 2019. aasta jooksul ning oli ettevõtte üks olulisemaid kliendisuunalisi muudatusi.

Samuti toimus Telial 2019. aastal ettevalmistuste tegemine, et tulla 2020. aasta alguses Eestis välja oma telekanaliga. Jaanuaris 2020 jõudiski Telia TV eetrisse ettevõtte enda telekanal Inspira, mis tähistab ühtlasi Telia sisenemist kohalikule teleproduktsooni ja -reklaami turule.

25. jaanuaril 2019 toimus Telia eestvedamisel Eesti esimene digikoristuspäev, mille käigus koristasid ettevõtted ja eraisikud oma nutiseadmeid ja IT-süsteeme kasutuna seisvast digiprügist. 2020. aasta jaanuaris toimus digikoristuspäev juba teistkordselt, olles osalejate mahult juba märksa suurem kui aasta varem.

2019. aasta esimeses kvartalis ületas Telia Eesti mobiililiitumiste arv miljoni piiri. Esimese kvartali lõpu seisuga oli Telial 1,003 miljonit mobiililiitumist, aasta varem samal ajal oli see number 934 000.

2019. aastat võib pidada murdeliseks ka Telia poolt arendatava mobiilse rahakoti lahenduse mTasku vaates. mTasku platvormi vahendusel tehtav kuine käive ulatub tänaseks üle miljoni euro ning lahendusega on liitunud mitmed nimekad kaubandus- ja teenindusettevõtted nagu näiteks Tallinna Kaubamaja Grupp, Alexela, ABC Supermarkets jt. Septembris lisandus mTasku mobiilsesse rahakotti Ühiskaart, mis võimaldab ühistranspordis oma sõidu valideerida ka nutitelefoniga viibates.

Juunis 2019 nimetati Telia uueks tehnoloogiadirektoriks ja juhtkonna liikmeks Andre Visse, asudes juhtima ligemale 500 inimesega Telia tehnoloogiaüksust. Juulis 2019 lisandus uueks juhtkonna liikmeks Telia finantsdirektorina Elis Pikmets, kelle vastutusvaldkonnad on finants- ja riskijuhtimine, haldus, hankejuhtimine, arveldus ja võlahaldus, raamatupidamine.

Samuti teatas Telia juunis, et toob teleekraanile esimese omatoodetud TV-seriaali „Antarktika 200 – Bellingshauseni jälgedes“ on kodumaine seikluslik populaarteaduslik sari, mille näitamisõigused kuuluvad Teliale. Selle sammuga sisenes Telia aktiivselt teleproduktsooni turule. Sari jõudis Telia Inspira kanalil eetrisse 2020. aasta jaanuaris.

Septembris 2019 allkirjastas Telia koos enam kui 30 Eesti tehnoloogiaettevõttega roheleppe, millega lubatakse viia ettevõtete tegevus 2030. aastaks täielikult keskkonnasäästlikele alustele.

Investeeringud

Aprillis 2019 allkirjastasid OÜ GoNetwork ja Telia Eesti AS lepingu, millega ettevõtte võõrandas Teliale oma IT-, pilve- ja sideteenuste äri. Tehingu tulemusena liideti Teliaga GoNetworki (GNW) senine pilveteenuste, serverite haldusteenuste ning kõne- ja andmeside teenuste äri. Samuti liitusid Teliaga viis senist GNW töötajat. Seega jätkab senistele GNW klientidele nende teenuste pakkumist edaspidi Telia Eesti.

Telial on vahemikus 2017-2020 käimas riigi mahukaim interneti püsivõrgu uuendamise ja arendamise programm, mille käigus jõuab kiire ja tänapäevane internetiühendus sadade tuhandete Eesti elanikeni. 2019. aastal jõudis ülikiire ja tänapäevane interneti püsiühendus enam kui 50 000 koduni. Kokku jõuab Telia interneti püsiühendus juba enam kui 500 000 Eestimaa koduni.

Lisaks oli 2019. aasta väga aktiivne mobiilivõrgu arenduste poolest. Kokku teostas Telia 2019. aastal oma mobiilivõrgus ligemale 1200 arendustööd, tänu millele paranes mobiililevi kvaliteet kõigis Eesti maakondades.

Kokku investeeris Telia 2019. aastal Eesti turule 55,9 miljonit eurot (2018: 58,6 miljonit eurot), olles selle näitajaga riigi üks suuremaid investoreid.

Ettevõtte jätkab aktiivse investeerimistegevusega ka 2020. aastal. Jätkuvad Telia poolt 2017. aastal algatatud interneti püsivõrgu uuendamise ja arendamise programm ning investeeringute suunamine Telia mobiilivõrgu arendamisse. Samuti on 2020. aastal reaalne tuua mobiilside viienda põlvkonna ehk 5G tehnoloogia kasutamine kommerskasutusse, seda nii era- kui ärikliendi vaates. Viimastel aastatel on teinud Telia 5G lansseerimiseks Eestis ridamisi ettevalmistusi. Lisaks jätkuvad Telia poolsed IoT ehk asjade interneti ja nn targa linna valdkondadega seotud arendused.

Makromajanduslik ülevaade

Statistikaameti andmeil oli vabade ametikohtade määr 2019. aasta III kvartalis kõige kõrgeim info ja side sektoris (3,1%). See näitaja peegeldab valdkonna üldist seisu, kuna IKT sektoris tervikuna valitseb kvalifitseeritud tööjõu vähesus. Koos üldise majanduskasvu ja reaalpalga kasvuga avaldab see otsest mõju nii Teliale kui IT-sektorile tervikuna, avaldades survet tööjõukuludele.

Kasvav majandus ja vabade töökohtade vähesus avaldasid mõju ka Telia Eesti äritegevusele.

Ettevõtetest kliendid panustasid senisest enam äride digitaliseerimisse, kasutades nii telekomi- kui IT-teenuseid. Jätkuva trendina näeme ettevõtete puhul nii erinevate IT teenuste kui IT terviklahenduse sisseostmise eelistamist.

Finantsriskide maandamine

Telia käsitleb finantsriski eraldi riskikategooriana, mis hõlmab endas alamkategooriatena: krediidiriski, likviidsusriski, maksuriski, intressiriski ning raporteerimise risk. Finantsriski juhitakse vastavalt Telia riskijuhtimise poliitikale ja juhenditele. Majandusaasta jooksul ei ilmnenud olulisi finantsriske.

Äritegevuse hooajalisus

Ettevõtte äritegevus ei ole olulisel määral mõjutatud majanduse hooajalisusest ja tsüklilisusest.

Keskkonna- ja sotsiaalsed mõjud

Telia tegevus ei avalda olulist mõju looduskeskkonnale, kuid ettevõtte vastutustundlikust käitumisest lähtuvalt tegutseb Telia energiasäästlikult. Kuna üheks suuremaks energiakulu allikaks on serveriruumide jahutus, taaskasutatakse serveriruumide soojust enda hoonete ja ka lähiümbruse hoonete kütmiseks ja soojavarustuse tagamiseks. Näiteks Sõpruse puistee maja serveriruumide soojusega kõetakse ka ümbruskonna hooneid.

Olulist mõju Telia tegevusele avaldab ka ettevõtte uus peahoone Tallinnas, Mustamäe tee 3, mis võimaldab ettevõttel tegutseda varasemast märgatavalt keskkonnasäästlikumalt.

Lisaks on Telia algatanud erinevaid projekte, aitamaks kaasa ökoloogilise jalajälje vähendamisele.

Ettevõtte on võimaluste piires loobunud klientidele paberarvete saatmisest, et asendada need e-arvetega. Samuti on ettevõtte osa oma teenuseid üles ehitatud selliselt, et julgustada inimesi oma vanu mobiilseadmeid uute vastu vahetama, et vanad seadmed taaskasutusse jõuaksid.

Alates 2016. aasta algusest kasutab Telia Eesti ainult rohelist elektrienergiat. Selle kinnituseks väljastati ettevõttele ka vastav sertifikaat.

2017. aastal käivitas ning järgnevatel aastatel jätkas Telia Eestis „Suurim julgus“ kampaaniaga, mis on suunatud küberkiusamise probleemi teadvustamisele ja ennetamisele. Kampaania raames viidi 2019. aastal läbi mahukas sotsiaalkampaania nii Telia enda kui massimeedia kanalites.

2019. aasta märtsis tutvustati kõigis Telia Company grupi ettevõtetes sh Telia Eestis kontserni keskkonnasõbralike tegevuste eesmärgi aastani 2030. Telia keskkonna eesmärkide (Daring Goals) peamiseks sisuks on muuta oma tegevus aastaks 2030 nii CO2 emissiooni kui jäätmevabaks. Ambitsioonikate eesmärkideni on plaan jõuda läbi vastutustundliku digitaliseerimise, kaasates sellesse ka kõiki oma töötajaid, partnereid ja hankijaid.

Eestis on Telial juba ka esimesed eesmärgid selles vaates seatud: näiteks muuta oma esinduste töö paberivabaks, vähendada veelgi paberarvete hulka, viia läbi digitaalseid koristuspäevi, soodustada digitaalset jaekaubandust jpm. Üks suur ja eraldiseisev ettevõtmine on Telial Eestis seotud ka uue ning keskkonnasõbraliku andmekeskuse ehitamisega.

Lisaks toimus Telia eestvedamisel jaanuaris 2019 digitaalne koristuspäev, mille eesmärk on juhtida tähelepanu järjest suurenevale kasutult seisvate andmete ja failide hulgale ehk digiprügile ning kutsuda nii ettevõtteid kui inimesi üles digiprügi kustutama. 2019. aastal võtsid digikoristuspäevast osa kümned tuntud ettevõtted ja tuhanded eraisikud.

Robert Pajos

Telia Eesti AS juhatuse esimees

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	9 742	8 726	2
Nõuded ja ettemaksed	69 070	70 384	3
Varud	13 298	12 460	4
Kokku käibevarad	92 110	91 570	
Põhivarad			
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	2 936	2 936	6
Nõuded ja ettemaksed	11 629	11 954	3
Materiaalsed põhivarad	207 805	173 433	9
Immateriaalsed põhivarad	33 257	28 120	10
Kokku põhivarad	255 627	216 443	
Kokku varad	347 737	308 013	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	129 007	89 044	11,13,29
Võlad ja ettemaksed	63 567	56 477	14
Eraldised	230	76	16
Kokku lühiajalised kohustised	192 804	145 597	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	31 618	0	11,13,29
Võlad ja ettemaksed	1 262	1 405	14
Eraldised	2 179	2 185	16
Sihtfinantseerimine	0	109	
Kokku pikaajalised kohustised	35 059	3 699	
Kokku kohustised	227 863	149 296	
Omakapital			
Aktsiakapital nimiväärtuses	500	500	18
Ülekurss	19 327	19 327	
Kohustuslik reservkapital	8 817	8 817	
Muud reservid	49 879	87 669	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	7 575	10 126	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	33 776	32 278	
Kokku omakapital	119 874	158 717	
Kokku kohustised ja omakapital	347 737	308 013	

Kasumiaruanne

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Müügitulu	312 949	301 939	19
Muud äritulud	2 471	3 276	20
Kapitaliseeritud väljaminekud oma tarbeks põhivarade valmistamisel	3 913	3 963	
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-103 099	-105 383	21
Mitmesugused tegevuskulud	-48 688	-47 714	22
Tööjõukulud	-64 929	-61 048	23
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-57 734	-50 243	9,10
Muud ärikulud	-309	-545	24
Ärikasum (kahjum)	44 574	44 245	
Kasum (kahjum) tütarettevõtjatelt	0	-3	25
Intressitulud	1	1	
Intressikulud	-3 316	-739	13,29
Muud finantstulud ja -kulud	-102	182	
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	41 157	43 686	
Tulumaks	-7 381	-11 408	26
Aruandeaasta kasum (kahjum)	33 776	32 278	

Rahavoogude aruanne

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (kahjum)	44 574	44 245	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	57 734	50 243	9,10
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	-1 646	-1 242	20
Muud korrigeerimised	-11	0	
Kokku korrigeerimised	56 077	49 001	
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	1 639	-754	3
Varude muutus	-838	-2 614	4
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	12 211	-1 063	30
Makstud intressid	-2 838	-739	13,29
Makstud ettevõtte tulumaks	-7 381	-11 408	26
Kokku rahavood äritegevusest	103 444	76 668	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-46 617	-45 818	9,10,30
Laekunud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist	2 270	3 168	9
Laekunud intressid	1	1	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-44 346	-42 649	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	79 000	60 000	13,27
Saadud laenude tagasimaksed	-59 365	-46 000	13,27
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-5 059	0	11,29
Makstud dividendid	-34 829	-46 105	26,27
Muud väljamaksed finantseerimistegevusest	-37 790	0	27
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-58 043	-32 105	
Kokku rahavood	1 055	1 914	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	8 726	6 824	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	1 055	1 914	
Valuutakursside muutuste mõju	-39	-12	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	9 742	8 726	2

Omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes eurodes)

						Kokku
	Aktiikapital nimiväärtuses	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum (kahjum)	
31.12.2017	88 169	19 327	8 817	0	56 231	172 544
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	0	0	32 278	32 278
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	0	-46 105	-46 105
Muud muutused omakapitalis	-87 669	0	0	87 669	0	0
31.12.2018	500	19 327	8 817	87 669	42 404	158 717
Aruandeaasta kasum (kahjum)	0	0	0	0	33 776	33 776
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	0	-34 829	-34 829
Muutused reservides	0	0	0	-37 790	0	-37 790
31.12.2019	500	19 327	8 817	49 879	41 351	119 874

2019. aastal tegi Ettevõtte väljamakse emaettevõtjale summas 37 790 tuhat eurot 2018. aastal aktiikapitali vähendamisega seoses moodustatud täiendavast reservkapitalist. Lisainfo aktiikapitali ja dividendide kohta on avaldatud Lisas 18 ja Lisas 26.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Telia Eesti AS (edaspidi ka Ettevõtte) 2019. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud Eesti raamatupidamise seadusega ja mida täpsustab raamatupidamise seaduse § 34 lõike 4 alusel kehtestatud valdkonna eest vastutav ministri määrus (toimkonna juhend).

Telia Eesti AS ei ole koostanud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, kuna 100% tema aktsiatest kuulub lepinguriigis registreeritud emaettevõttele Telia Company AB, mis on registreeritud aadressil Solna 16994, Rootsi Kuningriik ja kes koostab ise konsolideeritud aastaaruande.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumusest, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

Telia Eesti AS raamatupidamise aastaaruanne on koostatud perioodi 01.01.2019-31.12.2019 kohta. Raamatupidamise aastaaruande esitus- ja arvestusvaluutaks on euro. Välisvaluutaks loetakse kõik teised valuutad peale euro.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Seisuga 31.12.2019 töötas Ettevõttes 1 797 töötajat, aruandeperioodi keskmine töötjate arv taandatuna täistööajale oli 1 647 töötajat. 31.12.2018 oli Ettevõtte töötajate arv 1 792, aruandeperioodi keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale oli 1 662. Kõik eelnimetatud isikud töötasid töölepingu alusel.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

2019. aastal toimusid arvestuspõhimõtete ja informatsiooni esitusviisi muudatused kahes valdkonnas: tarneahela faktooringus ja rendiarvestuses.

1. Tarneahela faktooring

Varasemalt bilansikirjel Võlad tarnijatele kajastatud lühiajalised kohustised kajastatakse alates 01.01.2019 tarneahela faktooringu lepingutest tulenevate võlgnevuste korral lühiajalise laenukohustisena finantseerimisettevõtetele, millega ei kaasne intressikulud. Sellised tehingud pikendavad oluliselt Telia tavapäraseid maksetähtaegu ning neid tehakse eelkõige finantseerimise eesmärgil. Seetõttu annab laenukohustiseks ümberklassifitseerimine täpsemini edasi tehingu sisu. Vastavalt korrigeeriti ka 2018. aasta lõppsaldo, mille tulemusena suurenesid lühiajalised laenukohustised ning vähenesid võlad tarnijatele 14 044 tuhande euro võrra. Mõju rahavoogude aruandele on avalikustatud Lisas 30.

2. Rendiarvestus

Tulenevalt emaettevõtja arvestuspõhimõtetest (IFRS), otsustas Telia Eesti AS rakendada alates 01.01.2019 rendilepingute kajastamisel RTJ 9.31 (b) lubatud alternatiivi, mille kohaselt lähtub Ettevõtte rentnikuna rendilepingute kajastamisel IFRS 16 arvestuspõhimõtetest. Telia Eesti AS rakendab IFRS 16 standardile üleminekul lihtsustatud üleminekureegleid (IFRS 16.C8 b ii), mis tähendab standardi rakendamist edasiulatuvalt - seetõttu ei ole korrigeeritud 2018. aasta võrdlusandmeid.

IFRS 16 muudatused mõjutavad peamiselt rentniku raamatupidamisarvestust. Senised rendi-, kasutusrendi- ja liisinglepingud, mida kajastati varasemalt kasumiaruandes rendikuludes, klassifitseeritakse uue standardi järgi kapitalirentideks. Ettevõtte bilansis kajastatakse vara kasutamisoigused ning neile vastavad rendikohustised. Kasumiaruandes asendub senine rendikulu kasutusõiguse aluseks oleva vara amortisatsioonikuluga ning intressikuluga. IFRS 16 standardil ei ole olulist mõju ettevõtte kui rendileandja raamatupidamisarvestusele.

Üleminekut uuele standardile on täpsemalt kirjeldatud peatükis „Rendid“.

Praktilise abinõuna on Ettevõtte kasutanud IFRS 16 esmasel rakendamisel järgmisi standardi poolt lubatud lihtsustusi varem kasutusrendiks liigitatud rentide osas: a) ühtse diskontomäära kasutamine; b) IFRS 16 nõuete mitte rakendamine rentide suhtes, mille rendiperiood lõpeb 12 kuu jooksul alates esmase rakendamise kuupäevast; c) esmase rakendamise kuupäeval kasutusõiguse esemeks oleva vara väärtust hinnates on jäetud arvestamata esmased otsekulutused.

Ettevõtte puudusid rendid, mida IAS 17 kohaselt tuleks liigitada kapitalirentideks.

Seisuga 01.01.2019 on IFRS 16 kohaselt Kasutusõiguse vara bilansis arvele võetud Materiaalse põhivara koosseisus summas 34 507 tuhat eurot ning vastavate rendimaksete kohustisi nüüdisväärtuses 36 311 tuhande euro ulatuses, millest lühiajalised kohustised moodustavad 4 693 tuhat eurot ning pikaajalised kohustised 31 618 tuhat eurot.

IFRS 16 mõju kasumiaruandele on toodud alljärgnevas tabelis:

2019	Tuhat eurot
Amortisatsioonikulu suurenemine	5 312
Mitmesuguste tegevuskulude vähenemine	5 992
Intressikulu suurenemine	1 500
Aruandeaasta kasumi vähenemine kokku	820

Diskontomäärad on kehtestatud riikide ja rendiperioodi pikkuse lõikes ning neid uuendatakse kvartaalselt. Diskontomäärad, mida rakendati 01.01.2019 rendikohustiste arvele võtmisel on vahemikus 1,91-6,86% vastavalt rendiperioodide pikkusele vahemikus 1-30 aastat.

IFRS 16 mõju rahavoogudele

Seoses üleminekuga uuele standardile muutus rendimaksete esitamine ka rahavoo aruandes - varasemalt äritegevuse rahavoogude all kajastatud kasutusrendi maksed ehk uue nimetusega Kasutusõiguse vara põhiosa tagasimaksed kajastuvad finantseerimistegevuse rahavoogudes kapitalirendi põhiosa maksete all ja tasutud intressid äritegevusega seotud rahavoogudes makstud intresside all.

Finantsvarad

Ettevõtte on järgmised finantsvarad: raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (sh liising- ja faktooringnõuded) ning lühiajalised finantsinvesteeringud.

Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval, s.t päeval, mil Ettevõtte võtab endale kohustuse (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks.

Raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjatele ja muud nõuded (viitlaekumised, antud laenud ning muud lühiajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõuded, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksed ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas.

Pikaajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse need algselt arvele saadaoleva tasu õiglasest väärtusest arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb vara väärtuse võimalikule langusele viitavaid asjaolusid. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad (näiteks nõuded ja lunastustähtajani hoitavad võlakirjad) hinnatakse alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdsväärtuseni (diskonteerituna antud finantsvara esmasel kajastamisel fikseeritud sisemise intressimääraga). Väärtuse langusest tulenevaid allahindlusi kajastatakse kasumiaruandes kuluna. Juhul, kui eelnevalt allahinnatud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade väärtus järgnevatel perioodidel taas tõuseb, tühistatakse varasem allahindlus kuni summani, mis on madalam a) finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdsväärtusest ja b) bilansilisest jääkväärtusest korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil juhul, kui allahindlust ei oleks eelnevalt toimunud. Allahindluste tühistamisi kajastatakse kasumiaruandes.

Finantsvara eemaldatakse bilansist, kui Ettevõtte kaotab õiguse antud finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle antud finantsvarast tulenevad rahavood ja enamiku antud finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Faktooringtehingud

Faktooringtehinguteks loetakse finantseerimistehinguid, mille korral Ettevõtte (faktor) finantseerib oma koostööpartnereist müüjaid nende varaliste nõudeõiguste ostmise kaudu. Ettevõtte soetab müüjalt nõude tulevikus ostja poolt ostu-müügi lepingute alusel tasumisele kuuluvate summade osas.

Faktooringtehingud jagunevad regressiõigusega faktooringtehinguteks (Ettevõtte omab õigust müüa tähtaegselt tasumata nõue müüjale osaliselt või täielikult tagasi) ja regressiõigusega faktooringtehinguteks (Ettevõtte ei oma õigust tähtaegselt tasumata nõuet müüjale tagasi müüa).

Faktori tuluks kujuneb lepingut sõlmides võetav ühekordne lepingutasu ja intressitulu sõltuvalt ostjale kohaldatud makseperioodi pikkusest. Laekumata faktooringnõudeid kajastatakse nõude soetusmaksumuses bilansikirjel Nõuded ja ettemaksed. Nõue ostja vastu tekib kauba või teenuse müügi kohta esitatud arve faktoormise ehk nõude soetamise hetkest. Intressiarvestust peetakse tekkepõhiselt.

Tarbijafaktooringu tehinguks loetakse faktooringtehingut, mida Ettevõtte pakub pikaajalise kasutuseaga tarbeesemete müüjatele nende eraisikutest ostjatele järeelmaksuga müümise võimaldamiseks. Ettevõtte tuluks on lepingut sõlmides võetav ühekordne lepingutasu ja intressitulu kahanevalt nõudesummalt. Tarbijafaktooringut kajastatakse raamatupidamises analoogselt liisinglepingutega.

Raha

Bilansikirje Raha ja raha ekvivalendid sisaldab kassa, pangakontode, koheselt tagasimakstavate deposiitide ning lühiajaliste väga likviidsete pangadeposiitide (tähtajaga alla kolme kuu) jääke. Raha ekvivalentideks loetakse ka lühiajalisi (üldjuhul kuni 3 kuud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk (näiteks lühiajalised deposiidid ja osalused sellistes rahaturufondides, mis investeerivad instrumentidesse, mis individuaalselt

vastavad raha ja raha ekvivalendi mõistele). Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustiste koosseisus.

Äritegevuse rahavoogusid kajastatakse kaudsel meetodil, mille puhul aruandeperioodi kasumit või kahjumit korrigeeritakse mõjudega, mis tulenevad mitterahalistest tehingutest, äritegevusega seotud nõuete ja võlgnevuste muutustest ning muudest investeerimis- või finantseerimistegevuse rahavoogudest tingitud korrigeerimistest. Investeerimis- ja finantseerimistegevuse rahavoogusid kajastatakse otsesel meetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutadeks loetakse kõik teised valuutad peale arvestusvaluuta euro. Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused (rahas tasutavad nõuded ja laenud) hinnatakse bilansipäeval ümber eurodesse bilansipäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja –kahjumid esitatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Mitterahalised välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused, mida mõõdetakse õiglases väärtuses, hinnatakse ümber arvestusvaluutasse, võttes aluseks Euroopa Keskpanga valuutakursid, mis kehtivad õiglase väärtuse määramise päeval.

Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil (nt ettemaksed, soetusmaksumuse meetodil kajastatavad varud, materiaalne ja immateriaalne põhivara), bilansipäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi alusel.

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle Ettevõttel on kontroll. Tütarettevõtet loetakse emaettevõtte kontrolli all olevaks, kui ettevõtte omab kas otseselt või kaudselt üle 50% tütarettevõtte hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tütarettevõtte tegevus- ja finantspoliitikat.

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle Ettevõttel on oluline mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui ettevõtte omab 20% kuni 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Telia Eesti AS aruandes kajastatakse investeeringuid tütar- ja sidusettevõtetesse soetusmaksumuses (miinus vajadusel tehtavad allahindlused). Soetusmaksumuse meetodi rakendamisel kajastatakse investeeringu algselt tema soetusmaksumuses (ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel toimunud tehingu puhul omandatud netovara bilansilises väärtuses) ning hiljem korrigeeritakse seda vajadusel investeeringu väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Tütar- ja sidusettevõtete poolt makstud dividendid kajastatakse sel hetkel finantstuluna, kui Ettevõttel tekib õigus neile dividendidele, v.a. see osa dividendidest, mis makstakse välja selle vaba omakapitali arvelt, mille tütar- või sidusettevõtte oli teeninud välja enne selle tütar- või sidusettevõtte soetamist Ettevõtte poolt. Selline osa dividendidest kajastatakse investeeringu vähendusena.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse Ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus tagasimaksed ning vajadusel tehtavad allahindlused). Sideteenuste osutamisel arveldustest rahvusvaheliste operaatoritega tekkivad tulud kajastatakse tekkepõhiselt. Arvete esitamiseni kajastatakse periodiseeritud nõuded osutatud teenuste eest muude viitlaekumiste real.

Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine. Individuaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdisväärtusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individuaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada, et nende väärtus oleks langenud, hinnatakse väärtuse langust kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindluse summa võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse kasumiaruandes mitmesuguste tegevuskuludena. Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus bilansist välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenä.

Varud

Varudena on bilansis kajastatud müügiks ostetud kaubad ning varade hoolduseks ja remondiks vajalikud materjalid (sidevõrgu ehituse materjalid, remonditarvikud, tööriistad jms), mis võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, müüjapoolsetest allahindlustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varud kajastatakse bilansis lähtuvalt sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärase äritegevuses kasutatavast hinnangulisest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügi valmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks. Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse Ettevõtte enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 650 eurot, välja arvatud sidevõrguga seotud varad, mis kajastatakse põhivarana olenemata nende soetusmaksumusest, ja bürooruumide

sisustamiseks soetatud varad maksumusega alates 1 600 eurot. Materiaalse põhivarana on bilansis kajastatud maa, ehitised, masinad ja seadmed ning muud pika kasutuseaga varad. Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 650 eurot ja bürooruumide sisustuse puhul alla 1 600 eurot, kantakse kasutuselevõtmise hetkel 100% kuludesse ja peetakse arvestust bilansiväliselt. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kapitalirendile võetud põhivara arvestus toimub sarnaselt ostetud põhivaraga.

Omatarbeks ehitatud põhivara soetusmaksumuse hulka arvestatakse objektiga seotud tegelikke valmistamisväljaminekuid.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et Ettevõtte saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu; ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Laenude intressikulu põhivara soetusmaksumuses ei kapitaliseerita. Põhivara valmistamisega seotud tööjõukulutused kapitaliseeritakse soetusmaksumuse hulgas.

Kui materiaalse põhivara eeldatav kaetav väärtus on püsivalt madalam jääkväärtusest, on vastav vara esitatud hinnatuna eeldatavas kaetavas väärtuses. Põhivara allahindlusi kajastatakse kasumiaruandes.

Amortisatsiooni arvestamise aluseks on põhivara kasulik eluiga, millest lähtuvalt on kujundatud amortisatsiooninormid. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid.

Piiramata kasutuseaga objekte nagu maad ja kunstiteosed ei amortiseerita.

Vara hakatakse amortiseerima alates tema kasutusvalmis saamise hetkest (st alates hetkest, mil ta on juhtkonna poolt kavandatud seisundis ja asukohas) ning seda tehakse kuni amortiseeritava osa täieliku amortiseerumiseni või vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Kasum või kahjum, mis on tekkinud materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest, kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalset vara (arenguväljaminekud, patendid, litsentsid, kaubamärgid, tarkvara) kajastatakse bilansis siis, kui vara on Ettevõtte poolt kontrollitav, tema kasutamisest saadakse tulevikus majanduslikku kasu ning vara soetusmaksumus on usaldusväärselt mõõdetav. Omandatud immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Immateriaalset põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil lähtudes vara eeldatavast kasulikust elueast. Amortisatsioonimäär määratakse igale immateriaalse põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. Määratud elueaga varade puhul hinnatakse vara väärtuse langust, kui on ilmnunud asjaolusid, mis viitavad võimalikule väärtuse langusele.

Kulutused litsentside, patentide, sertifikaatide ja muu immateriaalse põhivara soetamiseks kapitaliseeritakse, kui on võimalik hinnata neilt kulutustelt tulevikus saadavat tulu.

Ettevõtte oma telekanali programmi levitamisega seotud filmide, seriaalide, spordiülekannete ja muude televisioonisaadete näitamisõigused kajastatakse eraldi bilansikirjel immateriaalse vara koosseisus hetkel, mil Ettevõtte tekkis vastava programmi edastamise õigus ning amortiseeritakse lineaarselt vastavalt litsentsi kasutusõiguse kehtivusajale.

Immateriaalse varana kajastatakse ostetud arvutitarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Arvutitarkvara arenduskulud kajastatakse immateriaalse varana, kui need on otseselt seotud selliste tarkvaraobjektide arendamisega, mis on eristatavad, Ettevõtte poolt kontrollitavad ning mille kasutamisest saadakse tulevast majanduslikku kasu pikema aja kui ühe aasta jooksul. Kapitaliseeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad arendamisega otseselt seotud kulutusi. Tarkvara valmistamisega seotud otsesed tööjõukulutused kapitaliseeritakse tarkvara soetusmaksumuses. Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena.

Varade väärtuse langus

Piiramata kasutuseaga materiaalse põhivara (maa) ja amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (raha genereeriv üksus).

Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisena.

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Hoone ja ehitised	8 - 50
Telekommunikatsiooni rajatised ja seadmed	3 - 30
IT riistvara	3 - 5
Muu materiaalne põhivara	5
Litsentsid	3 - 25
Tarkvara	3
Muu immateriaalne põhivara	3 - 10

Rendid

Ettevõtte kui rentnik

Ettevõtte hindab lepingu sõlmimisel, kas tegemist on rendilepinguga või see sisaldab renti. Ettevõtte kui rentnik kajastab vastavalt IFRS 16 reeglilikule kasutamiseõiguse esemeks olevat renditavat vara („right-of-use asset“) bilansis Materiaalse põhivara koosseisus ja rendikohustist rendimaksete nüüdisväärtuses bilansis Laenukohustiste koosseisus. Rendikohustised jaotuvad lühi- ja pikaajalisteks ning neilt arvestatakse intressi, mis kajastatakse kasumiaruande kirje Intressikulud koosseisus. Kulum renditavatelt varadelt kajastatakse kasumiaruande kirjel Põhivarade kulum ja väärtuse langus. Lühiajalisi (12 kuud või vähem) kasutusrendi lepinguid, mille alusvara väärtus uuena on alla 5000 euro (näiteks väheväärtuslikud kontoriseadmed jms) kajastatakse rendikuludes. IFRS 16 reeglilikul alusel kajastatakse bilansis järgmisi rendilepinguid:

Renditav vara	Kasutusiga(aastat)
RoU - Bürooruudid	10
RoU – Esinduste ruumid	5
RoU - Maa kasutus	25
RoU - Autod	5
RoU - Tehnilised ruumid	6
RoU - Vaskkaablid	5
RoU - Valguskaablid	25
RoU - Sidekanalisatsioon	25
RoU - Tehnilised seadmed	2

Ettevõtte juurutas IFRS 16 reeglilikku alla kuuluvate rendilepingute arvestuseks uue IT lahenduse ja tööprotsessi, kasutades valdavalt iga üksiku lepingu põhist lahendust (contract-by contract), kuid teatud valguskaabli rendilepingute puhul ka rendilepingute portfelli põhist lahendust (portfolio). Rendid kajastatakse vara kasutusõigusena varades ja rendikohustisena võlakohustuste hulgas alates hetkest, millal Ettevõtte saab õiguse vara kasutada. Renditava vara soetusmaksumuse komponendid on: a) rendimaksete nüüdisväärtus; b) enne rendilepingu sõlmimist vara soetamise eest tehtud maksed; c) renditava vara taastamisega seotud kulutused.

Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja rendikohustise põhiosa tagasimakseteks ehk kohustise jääkväärtuse vähendamiseks. Rendimaksed koosnevad rendiperioodil tehtavatest järgmistest maksetest: a) fikseeritud rendimaksed; b) muutuvad rendimaksed; c) rendilepingu lõpetamisel tasumisele kuuluvad trahvid kui rendiperioodi kindlaksmääramisel eeldatakse, et rentnik kasutab rendilepingu lõpetamise õigust; d) ostuoptsoonide kasutamisest tulenevad maksed; e) lõppväärtuse garanteerimisest tulenevad maksed.

Teatud sündmuste toimimisel on rentnik kohustatud rendikohustise ümber hindama (nt renditähataja muutumine, tulevaste rendimaksete muutumine maksete määramiseks kasutatud indeksi või määra muutumise tõttu). Rendikohustise ümberhindlust kajastatakse kasutusõiguse esemeks oleva vara maksumuse ja lühi- ning pikaajalise kohustise korrigeerimisena. Vara kasutusõigust amortiseeritakse lineaarselt vara eeldatava kasuliku tööea või rendiperioodi jooksul, vastavalt sellele kumb on lühem. Rendilepingute pikkuse määramisel hindas juhtkond lepingute pikendamise ja katkestamise optsoonide realiseerumise tõenäosust, võttes arvesse kõiki teadaolevaid asjaolusid. IFRS 16 rendikohustiste diskonteerimiseks kasutatakse Rentniku alternatiivset laenuintressimäära – intressimäär, mida rentnik peaks maksma, kui ta finantseeriks sarnase vara kasutusõiguse ostu laenuga.

Diskontomäärade mudel on välja töötatud Telia Company Treasury poolt ja see põhineb järgmistel parameetritel: a) Telia Company rahaliste vahendite intressimäärad valuutade ja tähtaegade lõikes; b) EUR intressimäärade korrigeerimine vastavalt geograafilistele riskidele Soomes ja Balti riikides (tähtaja järgi); c) krediidiriski korrigeerimised, mis põhinevad Telia Company sisemisel krediidireitingul erinevate Telia Company üksuste lõikes (tähtaja järgi).

Ettevõtte kui rendileandja

Kapitalirendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõuetena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas (võrdub saadaolevate rendimaksete nüüdisväärtusega, millele lisatakse renditava vara garanteerimata lõppkväärtus rendiperioodi lõpuks). Rentnikult saadavad rendimaksud jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja intressituluks. Arvestatud intressitulu kajastatakse kasumiaruandes müügituludes.

Esindustes kaupade müügi korral kapitalirendi tingimustel kohaldatakse tootjatele ja vahendajatele mõeldud rendiarvestuse põhimõtteid, mille kohaselt tekib kapitalirendi lepinguga müües Ettevõttele kahte tüüpi müügitulu: kauba müügitulu, mis võtab arvesse kliendile tehtud hinnaalandeid ning mis kajastatakse rendilepingu jõustumisel ja Finantstulu finantseerimisteenuste osutamisest, mis kajastatakse rendiperioodi jooksul.

Ettevõtte kajastab oma kaupu kapitalirendi tehinguga müües rendilepingu jõustumisel müügituluna müüdud vara õiglases väärtuses või rendileandjale laekuvate rendimaksete miinimumsumma turuintressimääraga diskonteeritud nüüdisväärtuses, kui viimane on madalam. Rendilepingu jõustumisel kajastatav müüdud kaupade kulu on väljarenditud vara bilansiline maksumus, mida on vähendatud garanteerimata jääkväärtuse nüüdisväärtusega.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis põhivarana ja amortiseeritakse vara kasuliku eluea jooksul. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad tarnijatele, viitvõlad, võetud laenud ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulusi. Finantskohustisi kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksamise kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansikuupäevast või ettevõtte pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on kas rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantskohustis on rahuldatud siis, kui see on kas tasutud või lepinguliselt üle antud teisele osapoolele. Finantskohustis on lõpetatud siis, kui teine osapool on sellest loobunud. Finantskohustis aegub seadusandluses sätestatud tähtaegadel.

Finantskohustise eemaldamisel bilansist kajastatakse kohustise bilansilise maksumuse ja tema eest makstud tasu vahet kasumiaruandes tulu või kuluna.

Tarnijafaktooringud

Kui Ettevõtte tarnija on sõlminud faktooringulepingu finantseerimisettevõttega (faktor) ja müünud oma nõude Ettevõtte vastu faktorile, siis Ettevõtte kui faktooringu võlgnik kohustub tasuma tarnija arve finantseerimisettevõttele. Taolised tavapärased tarnijafaktooringu kohustused kajastatakse Ettevõtte bilansis lühiajaliste kohustistena grupis Võlad ja ettemaksud kirjel Võlad tarnijatele.

Kui Ettevõtte on sõlminud tarneahela faktooringu lepingu (reverse factoring), mille eesmärgiks on taotleda tarnijalt pikemaia maksetähtaegu (kuni 360 päeva) ja millega finantseerimisettevõtte (faktor) kohustub tasuma Ettevõtte võlgnevused tarneahela faktooringus osalevatele tarnijatele kohe arve aktsepteerimisel ning arvestades asjaolu, et finantseerimisasutuse ees võetud kohustuse tähtaeg on oluliselt pikem kui kohustuse algne tähtaeg tarnija ees ja finantseerimisettevõtte saab selle pikendamise eest hüvitist, kajastab Ettevõtte tarneahela faktooringu lepingust tulenevaid võlgnevusi finantseerimisettevõttele laenukohustisena.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldised kajastatakse bilansis juhul, kui Ettevõtte on tekkinud enne bilansipäeva toimunud sündmuste tagajärjel seaduslikul või lepingulisel alusel põhinev kohustis; on tõenäoline, et kohustise realiseerumine on tõenäoline ning selle suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata. Eraldis kajastatakse eeldatavate kulutuste nüüdisväärtuses diskonteerides riskitava intressimääraga.

Eraldised on kajastatud juhtkonna parima hinnangu alusel ja nende tehingute tegelikud kulud võivad erineda käesoleva hetke hinnangutest.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustised, garantiid ja lubadused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustisteks on avalikustatud aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena.

Pensionieraldis

Pensionieraldiste arvutamise aluseks on võetud vastavad töövõtjatega sõlmitud lepingud, millest tulenevad pensionikohustused on kindla ajaperioodiga. Ettevõtte ei ole muid pensionikohustusi, kui üksnes need, mis on tekkinud kindlate minevikus sõlmitud lepingute alusel. Neid kajastatakse bilansis kohustuse tekkimisel nüüdisväärtuses, korrigeerides elukalliduse indeksiga. Aasta lõpus kontrollitakse oodatava eluea statistilist muutust ja vajadusel korrigeeritakse eraldise summat oodatava eluea muutuse indeksiga. Kulu kajastatakse kasumiaruandes real "Mitmesugused tegevuskulud".

Võrgu taristute likvideerimiseraldis

Võrgu taristute aluste maade kasutamiseks on Ettevõtte sõlminud kahte liiki lepinguid: "Hoonestusõiguse seadmise lepingud" ja "Kinnistu isikliku kasutusõigusega koormamise lepingud". Enamus lepinguid on sõlmitud tähtajaga 25 ja 50 aastat. Sõlmitud lepingute lõppemisel on Ettevõtte kohustatud hüvitama kõik kulud, mis on seotud lepinguobjektide tavapärasesse majanduslikku heakorda viimisega, eelkõige lepinguobjektid vabastama kasutuskõlbmatustest ehitistest ja rajatistest ning viima kinnistud lepingute sõlmimisele eelnenud seisundisse. Ettevõttes on alates 2006. aastast arvatatud võrgu taristute likvideerimiseraldis, mille aluseks on iga-aastased pakkumised vastavat teenust pakkumatelt ettevõtetelt. Pakkumiste muutmisel korrigeeritakse vastavalt ka eraldise suurust. Eraldis kajastatakse eeldatavate kulutuste nüüdisväärtuses diskonteerides riskivaba intressimääraga.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimine on abi, mida Ettevõtte on saanud tegevuste või vara soetamise finantseerimiseks.

Sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ja sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud.

Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse kasumiaruandes kirjel „Muud äritulud“.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse tema kasuliku eluea jooksul.

Tulud

Kaubamüük

Kaubamüük sisaldab peamiselt Ettevõtte müügiesindustes ja läbi Ettevõtte e-keskkonna (Telia e-poe) tehtud kaubamüügi tehinguid.

Tulu kaupade müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglates väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on üle läinud müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Kapitalirendi tingimustel sõlmitud kaubamüügi tehingute osas vt täiendavalt rentide arvestuspõhimõtteid. Kliendil on õigus tagastada e-poest soetatud kaupu 14 päeva jooksul.

Kuna tagastamise juhtumite arv on ebaoluline, siis Ettevõtte ei ole korrigeerinud tagastatavate kaupade osas müügitulu.

Teenused

Teenuste tulud moodustuvad: telekommunikatsiooniteenustest (sh. sidumisteenused), arvutisüsteemi ja andmebaaside hooldusest, teleringhäälingust, andmetötluse ja veebiportaalide tegevusest, finantseerimisteenustest (liising- ja järelmaksulepingud, nõuete faktooring) ja Ettevõtte klientidele telekommunikatsiooniteenuste tarbeks osutatavate kliendiseadmete renditeenustest. Tulu teenustelt kajastatakse teenuse osutamise perioodis, arvestades tegelikku mahtu perioodi jooksul, või kui teenuste osutamiseks vajalikud kliendiseadmed on üle antud.

Telekommunikatsiooniteenused

Telekommunikatsiooni teenuste tulud moodustuvad sideteenuste tasudest, mille hulka kuuluvad sidumistasud, välisühenduste tasud, püsitasud, ühendus- ja installeerimistasud ning teenustasud.

Sidumistasudelt teenitavad tulud kajastatakse tekkepõhiselt iga arvestusperioodi lõpus võttes aluseks erinevatelt partneritelt tegelikult sissetulnud mahud (näiteks kõneminutid).

Arvutisüsteemi ja andmebaaside hooldus

Äriklientidele pakub Ettevõtte erinevaid arvutisüsteemide ja andmebaaside hoolduse ning konsultatsiooni teenuseid, millest tulud tekivad seadmemajutusest, IT juhtimise ja IT süsteemide haldusest, SLA ning erinevatest riist- ja tarkvara tugiteenustest. Arveldatakse kokkulepitud hindades igakuiselt.

Veebiportaalide tegevus

Läbi Ettevõttele kuuluvate veebiportaalide Online.ee, Neti.ee, Ilmataat.ee teenuste osutamine. Tulu tekib nimetatud portaalides reklaamimüügist üldise hinnakirja alusel või suuremate koostööpartneritega kokkuleppelistes fikseeritud hindades. Arveldamine toimub igakuiselt.

Teleringhääling

Teleringhäälingu tuludes kajastatakse lõppkliendile sisuteenuste (TV programmid, filmid, videolaenus) osutamisest saadud tulud. Lõppkliendile sisuteenuste eest arveldamisel kajastatakse tulusid saldeerituna, sest Ettevõtte tegutseb agendina, st et riskid ja hüved jäävad teenuse tegelikule pakkujale.

Paketimüük

Klientidele pakutakse erinevaid tooteid ja teenuseid ka pakulina. Sellistes pakkumistes võib sisalduda mitme toote üleandmine või mitme teenuse osutamine. Mõnel juhul sisaldab pakkumine ka toote installeerimist, käivitamist või aktiveerimist, mille eest tasutakse fikseeritud tasu või fikseeritud tasu, mis on kombineeritud perioodiliste maksetega.

Telekommunikatsiooniseadmeid vaadeldakse eraldi osutatavast teenusest juhul, kui nende kliendile üleantavate seadmete jaoks eksisteerib eraldi turg, see tähendab, et nendega oleks võimalik ka teenusest eraldatuna kaubelda. Taoliste kaupadega seotud kulud kajastatakse samaaegselt müügituludega.

Kombineeritud lepingud jaotatakse osadeks, kui seadmed ja teenused on eraldi identifitseeritavad. Müügitulu jaotatakse seadmete ja teenuste vahel proportsionaalselt vastavalt üksikute elementide õiglasele väärtusele. Seadmete puhul, mis on kasutatavad vaid koos kindlate grupi poolt pakutavate toodete või teenustega, ei toimu nendega seotud tulude eraldamist ning kogu teenitav tulu periodiseeritakse üle teeninduslepingu kehtivuse perioodi. Ebamõistlike kulude ja mahukate tagastustegevuste vältimiseks võib Ettevõtte ka seadmete tagasinõudmisest loobuda. Taoliste lepingutega seotud tulud kajastatakse teeninduslepingu kehtimise jooksul. Reeglina on Ettevõtte kohustus seadmete tagasivõtuks, vajadusel kohustus hilisemaks utiliseerimiseks.

Finantseerimisteenused

Finantseerimisteenustena kajastab Ettevõtte intressitulu järelmaksu-, faktooring- ja liisinglepingutelt. Intressitulu jagatakse lepinguperioodile arvestusega, et finantseerija tuluse määr on igal ajahetkel netoinvesteeringu jäägi suhtes sama.

Renditeenused

Telekommunikatsiooniteenust toetavate kliendiseadmete kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Intressitulu ja dividenditulu kajastatakse siis, kui selle suurus ja laekumise tõenäosus on teada. Intressitulu arvestatakse tekkepõhiselt, väljaarvatud juhtudel, kui selle laekumine ei ole tõenäoline. Dividenditulu kajastatakse dividendide väljakuulutamisel. Intressitulud kapitalirendilt ja järelmaksunõuetelt kajastatakse müügitulude koosseisus.

Maksustamine**Ettevõtte tulumaks**

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksa Eestis registreeritud äriühing tulumaksu mitte teenitud vaid jaotatud kasumilt. Tulumaksuseaduse alusel maksustatakse äriühingu poolt väljamakstud dividendid ja muud kasumi arvelt tehtud väljamaksed olenemata saajast.

Tulumaks rakendub erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ja siirdehinna korrigeerimistelt. Aastatel 2018 ja 2017 oli tulumaksu määr 20/80 väljamakse summalt. Ettevõtte ei ole oma tegutsemisperioodi jooksul teostanud fondi emissioone, mis avaldaksid mõju potentsiaalse tulumaksu arvutamisele juhul, kui Ettevõtte otsustaks vähendada aktsiakapitali. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksmisele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Alates 1. jaanuarist 2019 kohaldub tulumaksuseaduse alusel regulaarselt makstavatele dividendidele madalam maksumäär 14% ehk 14/86 dividendide netosummast. Seega saab residendist äriühing dividendide tulumaksuga maksustamisel kohaldada madalamat maksumäära 14/86 ja tavamäära 20/80. 2020. aastal residendist äriühing saab madalamat maksumäära 14/86 rakendada ühele kolmandikule 2018. aastal jaotatud kasumist ja ühele kolmandikule 2019. aastal jaotatud kasumist, millelt residendist äriühing on maksnud tulumaksu. Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega –kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

Käibemaks

Telia Eesti AS on käibemaksu kohustuslane. Johtuvalt osutatavate liising- ja järelmaksutehingute maksuvabadest intressidest oli Telia Eesti AS maksustatava käibe suhe kogukäibesse 2019. aastal 99% (2018.a. 98%). Käibemaksu proportsioonist tulenev kulu kajastub ärikuludes.

Maksuametil on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Juhatuse hinnangul ei esine aastaaruande tegemise hetkel asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata täiendava maksusumma.

Seotud osapooled

Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel on osapooled loetud seotuks, kui ühel poolel on teise üle kontroll või oluline mõju teise osapoole ärioludele, finants- või juhtimisotsustele.

Seotud osapoolte defineerimisel ei ole lähtutud ainult tehingute ja omavahelise suhte juriidilisest vormist vaid ka nende tegelikust sisust.

Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist toimunud sündmuste kajastamine aastaaruandes sõltub sellest, kas tegemist on korrigeeriva või mittekorrigeeriva sündmusega. Korrigeeriv aruandekuupäevajärgne sündmus on sündmus, mis kinnitab aruandekuupäeval eksisteerinud asjaolusid ning selle mõju on kajastatud lõppenud aasta bilansis ja kasumiaruandes.

Mittekorrigeeriv aruandekuupäevajärgne sündmus on niisugune sündmus, mis ei anna tunnistust aruandepäeval eksisteerinud asjaoludest ning selle mõju lõppenud aasta bilansis ja kasumiaruandes ei kajastata, vaid avaldatakse lisades.

Lisa 2 Raha

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Arvelduskontod	9 617	8 547
Sularaha kassas	50	20
Raha teel	75	159
Kokku raha	9 742	8 726

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Nõuded ostjate vastu	34 197	34 197	0	
Ostjatelt laekumata arved	34 574	34 574	0	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-377	-377	0	
Nõuded seotud osapoolte vastu	7 948	7 948	0	27
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	16	16	0	5
Muud nõuded	1 236	1 236	0	
Viitlaekumised	1 236	1 236	0	
Ettemaksed	748	748	0	
Tulevaste perioodide kulud	748	748	0	
Järelmaksu nõuded	18 180	11 625	6 555	
Kapitalirendi nõuded	3 035	1 524	1 511	11
Muud nõuded	15 339	11 776	3 563	
Kokku nõuded ja ettemaksed	80 699	69 070	11 629	

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Nõuded ostjate vastu	34 211	34 211	0	
Ostjatelt laekumata arved	34 877	34 877	0	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-666	-666	0	
Nõuded seotud osapoolte vastu	8 755	8 755	0	27
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	8	8	0	5
Muud nõuded	164	164	0	
Viitlaekumised	164	164	0	
Ettemaksed	1 268	1 268	0	
Tulevaste perioodide kulud	1 268	1 268	0	
Järelmaksu nõuded	19 422	12 875	6 547	
Kapitalirendi nõuded	3 952	1 958	1 994	11
Muud nõuded	14 558	11 145	3 413	
Kokku nõuded ja ettemaksed	82 338	70 384	11 954	

Järelmaksu lepingute nõuete intressimäärad jäävad vahemikku 0-21,9%, lepingute alusvaluutaks on euro ja makseperiood on 1-4 aastat. Järelmaksu lepingute nõuded on tagatiseta.

Kapitalirendi nõuete intressimäärad on vahemikus 3-24,9%. Kapitalirendi nõuete tagatiseks on rendile antud seadmed ja kinnistud.

Kirje Muud nõuded sisaldab nõudeid seadmete komplektimüügist kokku summas 14 088 tuhat eurot, mille lühiajaline osa on 10 548 tuhat eurot ja pikaajaline osa on 3 540 tuhat eurot (2018: vastavalt 13 036 tuhat eurot, 9 638 tuhat eurot ja 3 398 tuhat eurot).

Lisa 4 Varud

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Tooraine ja materjal	406	2 070
Müügiks ostetud kaubad	12 785	10 277
Ettemaksed varude eest	107	113
Kokku varud	13 298	12 460

Seoses varude realiseerimismaksumuse langemisega alla soetusmaksumuse on varusid 2019.aastal alla hinnatud summas 351 tuhat eurot (2018: 206 tuhat eurot). Varude allahindluse kulu on kajastatud kasumiaruande kirjel Kaubad, toore, materjal ja teenused (Lisa 21). Varasematel perioodidel tehtud allahindlusi 2019. ja 2018. aastatel tühistatud ei ole.

Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019		31.12.2018	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	0	2 632	0	2 121
Üksikisiku tulumaks	0	722	0	662
Erisoodustuse tulumaks	0	20	0	21
Sotsiaalmaks	0	1 297	0	1 210
Kohustuslik kogumispension	0	68	0	64
Töötuskindlustusmaksed	0	90	0	84
Ettemaksukonto jääk	16		8	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	16	4 829	8	4 162

Maksude ettemaksete summa kokku on avaldatud lisas 3, maksuvõlgade summa kokku on avaldatud Lisas 14.

Lisa 6 Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018	Lisa nr
Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	2 425	2 425	7
Sidusettevõtjate aktsiad ja osad	511	511	8
Kokku investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	2 936	2 936	

Lisa 7 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad

(tuhandetes eurodes)

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon					
Tütarettevõtja registrikood	Tütarettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr (%)	
				31.12.2018	31.12.2019
11306239	Green IT OÜ	Eesti	Kontorimasinate ja seadmete rentimine ja kasutusrent, k.a.arvutid, arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara hulgimüük	100	100

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon:			
Tütarettevõtja nimetus	31.12.2018	31.12.2019	
Green IT OÜ	2 425	2 425	
Kokku tütarettevõtjate aktsiad ja osad, eelmise perioodi lõpus	2 425	2 425	

Lisa 8 Sidusettevõtjate aktsiad ja osad

(tuhandetes eurodes)

Sidusettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon: 2019					
Sidusettevõtja registrikood	Sidusettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr (%)	
				31.12.2018	31.12.2019
10747013	SK ID Solutions AS	Eesti	Sertifitseerimisteenuste, ajatempliteenuste ning nendega seotud teenuste osutamine	50	50

Sidusettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon			
Sidusettevõtja nimetus	31.12.2018	31.12.2019	
SK ID Solutions AS	511	511	
Kokku sidusettevõtjate aktsiad ja osad, eelmise perioodi lõpus	511	511	

Lisa 9 Materiaalsed põhivarad

(tuhandetes eurodes)

	Maa	Ehitised				Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Lõpetamata projektid	Kokku
			Transpordivahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed				
31.12.2018									
Soetusmaksumus	1 654	42 546	0	21 498	422 262	443 760	6 010	14 608	508 578
Akumuleeritud kulum	0	-27 480	0	-14 965	-290 565	-305 530	-2 135	0	-335 145
Jääkmaksumus	1 654	15 066	0	6 533	131 697	138 230	3 875	14 608	173 433
Ostud ja parendused	0	0	0	0	0	0	0	38 564	38 564
Uute ehitiste ost, uusehitus, parendused		0						38 564	38 564
Lisandumised äriühenduste kaudu	0	0	0	35	0	35	0	0	35
Amortisatsioonikulu	-181	-6 275	-274	-3 673	-33 023	-36 970	-1 087	0	-44 513
Müügid (jääkmaksumuses)	-21	-562	0	-12	-27	-39	-1	0	-623
Ümberliigitamised	-12	954	0	3 189	38 360	41 549	1 000	-43 491	0
Ümberliigitamised lõpetamata projektidest		954	0	3 189	38 348	41 537	1 000	-43 491	0
Muud ümberliigitamised	-12	0	0	0	12	12	0	0	0
Muud muutused	3 132	27 412	895	0	9 470	10 365	0	0	40 909
31.12.2019									
Soetusmaksumus	4 753	67 673	837	21 918	427 613	450 368	6 584	9 681	539 059
Akumuleeritud kulum	-181	-31 078	-216	-15 846	-281 136	-297 198	-2 797	0	-331 254
Jääkmaksumus	4 572	36 595	621	6 072	146 477	153 170	3 787	9 681	207 805

Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinna

	2019
Maa	225
Ehitised	1 583
Masinad ja seadmed	461
Arvutid ja arvutisüsteemid	45
Muud masinad ja seadmed	416
Muud materiaalsed põhivarad	1
Kokku	2 270

2018. aastal müüdnud materiaalsete põhivarade müügihind kokku oli 3 168 tuhat eurot, sh Ettevõttele mittevajalike ehitiste müügist 3 032 tuhat eurot.

Real Muud muutused kajastub alates 01.01.2019 finantsarvestuse standardi Rendilepingud jõustumise järgselt Kasutusõiguse varade (IFRS 16) lisandumine vara klasside kaupa (Lisa 29).

Bilansipäeva kuupäevaga tehti 2019. aastal mitterahalisi tehinguid põhivara soetamiseks 9 990 tuhat euro eest (2018: 13 295 tuhat eurot), mida finantseeriti ostuarvete faktoormisega. Mitterahaliste tehingute summas on korrigeeritud Rahavoogude aruandes investeerimistegevuse rahavoogusid real Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel. Lisainformatsioon esitatud Lisas 30.

Lisa 10 Immateriaalsed põhivarad

(tuhandetes eurodes)

	Arvutitarkvara	Kontsessioonid, patendid, litsentsid, kaubamärgid	Muud immateriaalsed põhivarad	Kokku
31.12.2018				
Soetusmaksumus	50 010	10 077	3 114	63 201
Akumuleeritud kulum	-29 691	-3 096	-2 294	-35 081
Jääkmaksumus	20 319	6 981	820	28 120
Ostud ja parendused	17 057	241	0	17 298
Lisandumised äriühenduste kaudu			1 060	1 060
Amortisatsioonikulu	-11 993	-908	-320	-13 221
31.12.2019				
Soetusmaksumus	47 560	10 256	3 083	60 899
Akumuleeritud kulum	-22 177	-3 942	-1 523	-27 642
Jääkmaksumus	25 383	6 314	1 560	33 257

Veerus Kontsessioonid, patendid, litsentsid, kaubamärgid on kajastatud Telia 2020. aasta jaanuaris avatava telekanali Inspira tarbeks 2019. aastal soetatud ülekannete litsentsitasud summas 128 tuhat eurot ja amortisatsioon litsentsidelt 12 tuhat eurot.

Ettevõtte soetas aprillis 2019 pilve- ja sideteenuste äri käitise, mille kokkulepitud maksimum ostusumma ilma võlgnevuste ja kohustisteta moodustas 1 100 tuhat eurot. Lõplik ostusumma tasuti kahes osas: 745 tuhat eurot tehingu allkirjastamise kuupäeval ning 350 tuhat eurot pärast 10 kuu möödumist jaanuaris 2020, kui olid täidetud nii 10 kuu kui 12 kuu müügikäibe eesmärk ning kliendilepingud kehtisid ka 3 kuud enne viimast osamakset. Aruandeaastal ei ole tehtud korrigeerimisi, mis on seotud käesoleval ja eelnevatel aastatel toimunud osaluste soetuste ümberarvestamisega.

Lisa 11 Kapitalirent

(tuhandetes eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Seadmete kapitalirent	2 919	1 518	1 401		3,06-24,90%	EUR	2024	
Kinnistute kapitalirent	116	6	110		6%	EUR	2021	
Kapitalirendinõuded kokku	3 035	1 524	1 511					3

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Seadmete kapitalirent	3 774	1 877	1 897		3,06-24,90%	EUR	2022	
Kinnistute kapitalirent	179	82	97		6%	EUR	2020	
Kapitalirendinõuded kokku	3 953	1 959	1 994					3

Ettevõtte müüb kapitalirendi tingimustel erinevaid seadmeid: kontoritehnikat, Telia teenuste kasutamiseks vajalikke kliendiseadmeid, vahendusjaamu jms. Rendilepingute kestvus on 3-5 aastat. Lisaks on kapitalirendi tingimustel müüdud mõned Ettevõttele mittevajalikud kinnistud. Kapitalirendi nõuete tagatiseks on lepingutes fikseeritud seadmed ja kinnistud.

Aruandekohustuslane kui rentnik

	31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
IFRS16 rendilepingute kohustised	36 311	4 693	18 113	13 505	1,91-6,47%	EUR	2021-2044	13,29
Kapitalirendikohustised kokku	36 311	4 693	18 113	13 505				

Kapitalirendikohustistena kajastuvad Kasutusõiguse varade (IFRS 16) diskonteeritud maksed.

Vara kasutusõiguse lepingutest osa on tähtajatud, mille puhul hinnangulise lepingu pikkuse fikseerimisel on võetud aluseks lepingu varade eeldatav kasutusiga. Rendilepingud võivad muuhulgas sisaldada tingimuslikke rendimakseid, lepingute pikendamise ja vara väljaostmise võimalusi. Ettevõtte on sõlminud rendilepinguid büroo ruumidele, esindustele, maale, sõidukitele, tehnilistele ruumidele, vask- ja valguskaablitele, sidekanalisatsioonidele ning tehnilistele seadmetele.

Individuaalselt olulised rendikohustised on seotud bürooruumide ja valguskaablite rendiga. Tallinnas, Mustamäe tee 3 renditavate bürooruumide rendikohustise jääk seisuga 31.12.2019 on 7 590 tuhat eurot, lõpptähtajaga 2027. aastal ning leping sisaldab pikendamise opsiiooni. Valguskaablite rendikohustise jääk Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse ees 31.12.2019 on 4 859 tuhat eurot ning lepingud on tähtajatud. Ettevõtte on hinnanud lepingute lõpptähtajaks 2044. aasta.

Lisa 12 Kasutusrent

(tuhandetes eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	2019	2018	Lisa nr
Kasutusrenditulu	6 749	5 337	19
Rendile või üürile antud varade bilansiline jääkmaksumus			
Masinad ja seadmed	9 789	9 147	
Kokku	9 789	9 147	

Ettevõtte rendib välja kasutusrendi tingimustel ruume, ruutereid ja digibokse. Kasutusrendi lepingutel ei ole lisatingimusi ja neid on võimalik lõpetada minimaalselt 3 kuuulise etteütle mis tähtajaga.

Kasutusrendile antud Ettevõttele mittevajalikud ruumid moodustavad ebaolulise osa kogu ettevõtte kinnisvara osast.

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2019	2018	Lisa nr
Kasutusrendikulu	240	2 903	22,29

Ettevõtte rendib kasutusrendi tingimustel sõiduaautosid, maatükke, büroo- ja äriruume ning siderajatise. Kõikide kasutusrendilepingute alusvaluutaks on euro. Lepingud ei sea piiranguid Ettevõtte dividendi- ega finantseerimispoliitikale.

Maatükkide rendiga kaasneb mastide aluse maa endisesse olukorda taastamise kohustus. Selle tarbeks on Ettevõtte moodustanud iseseisva eraldise (Lisa 16).

Lisa 13 Laenukohustised

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Lühiajalised laenud								
Laen emattevõtelt	109 000	109 000			1,83	EUR	30.01.2020	27
Skandinaviska Enskilda Banken AB faktooring	15 314	15 314			0	EUR	30.12.2020	
Lühiajalised laenud kokku	124 314	124 314						
Kapitalirendikohustised kokku	36 311	4 693	18 113	13 505				11, 29
Laenukohustised kokku	160 625	129 007	18 113	13 505				

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Lühiajalised laenud								
Laen emattevõtelt	75 000	75 000			0,95%	EUR	31.01.2019	27
Skandinaviska Enskilda Banken AB faktooring	14 044	14 044			0	EUR	26.12.2019	
Lühiajalised laenud kokku	89 044	89 044						
Laenukohustised kokku	89 044	89 044	0	0				

Emattevõtjalt saadud lühiajalise laenu tagastamistähtaeg on 1 kuu, laen kehtib järgmise kalendrikuu viimase tööpäevani. Iga kuu otsustatakse tagastamisele minevad ja juurdevõetavad summad ja kehtestatakse uus intressimäär. 2019. aasta laenuintressimäär oli vahemikus 0,95-1,91% kasutatud laenujäägilt. Intressikulu arvestati summas 1 809 tuhat eurot (2018: 739 tuhat eurot). Laenude tagatiseks on ettevõtte äritegevuse rahavood.

Laenukohustised sisaldavad muuhulgas Kasutusõiguse vara (IFRS 16) lepingutest tulenevaid tasumisele kuuluvaid makseid summas 36 311 tuhat eurot (Lisa 11), mille varadest annab ülevaate Lisa 29 Kasutusõiguse vara (IFRS 16).

Bilansipäeva seisuga ületavad ettevõtte lühiajalised kohustised käibevara. Lühiajaliste kohustiste enamiku moodustavad emattevõtjalt saadud laenud. Jaanuaris 2020 struktureeris emattevõtja väljastatud laenuportfelli kuni üheaastase, kaheaastase ja kolmeaastase tagastamistähtajaga laenudeks, millele kohalduvad erinevad intressimäärad.

Lisa 14 Võlad ja ettemaksed

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Võlad tarnijatele	31 207	31 207	0	
Võlad töövõtjatele	4 927	4 927	0	15
Maksuvõlad	4 829	4 829	0	5
Muud võlad	8 823	8 823	0	
Muud viitvõlad	8 823	8 823	0	
Saadud ettemaksed	2 268	2 268	0	
Tulevaste perioodide tulud	790	790	0	
Muud saadud ettemaksed	1 478	1 478	0	
Võlad seotud osapooltele	12 775	11 513	1 262	27
Kokku võlad ja ettemaksed	64 829	63 567	1 262	

	31.12.2018	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Võlad tarnijatele	26 702	26 702	0	
Võlad töövõtjatele	4 392	4 392	0	15
Maksuvõlad	4 162	4 162	0	5
Muud võlad	9 789	9 789	0	
Muud viitvõlad	9 789	9 789	0	
Saadud ettemaksed	1 998	1 998	0	
Tulevaste perioodide tulud	447	447	0	
Muud saadud ettemaksed	1 551	1 551	0	
Võlad seotud osapooltele	10 839	9 434	1 405	27
Kokku võlad ja ettemaksed	57 882	56 477	1 405	

Lisa 15 Võlad töövõtjatele

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018	Lisa nr
Puhkusetasude kohustis	1 246	1 077	
Töötajatega seotud muud kohustused	3 413	3 117	
Võlgnevus tegevjuhtkonnale	268	198	
Võlgnevus aruandvatele isikutele	1	0	
Kokku võlad töövõtjatele	4 928	4 392	14

Lisa 16 Eraldised

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2017	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	Intressiarvestus	31.12.2018
Mastide ja moodulhoonete likvideerimiseraldis	2 118	-194	0	0	1 924
Pensionieraldis	413	0	-76	0	337
Kokku eraldised	2 531	-194	-76	0	2 261
	31.12.2018	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	Intressiarvestus	31.12.2019
Mastide ja moodulhoonete likvideerimiseraldis	1 924	63	0	7	1 994
Pensionieraldis	337	0	-76	0	261
Oracle litsentside eraldis	0	154	0	0	154
Kokku eraldised	2 261	217	-76	7	2 409

2018.aastal diskonteeriti nüüdisväärtusesse Mastide ja moodulhoonete likvideerimise eraldis, mille muutus kajastub Kasumiaruandes real Muud finantstulud ja -kulud. Reservi suurendavad edasiulatuvalt arvestatavad intressikulud ning vähendavad tegelikud mastide või moodulhoonete likvideerimisega seonduvad kulud.

Lisa 17 Tingimuslikud kohustised ja varad

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Tingimuslikud kohustised		
Võimalikud dividendid	34 952	34 985
Tulumaksukohustis võimalikelt dividendidelt	6 399	7 419
Tegev- ja kõrgema juhtkonna lahkumishüvitised	685	342
Kokku tingimuslikud kohustised	42 036	42 746

Tingimuslike kohustuste jagunemine:

- Tulumaksukohustus võimalikelt dividendidelt.

Ettevõtte jaotamata kasum seisuga 31.12.2019 moodustas 41 351 tuhat eurot (31.12.2018: 42 404 tuhat eurot). Alates 1. jaanuarist 2019 kohaldub tulumaksuseaduse alusel regulaarselt makstavatele dividendidele madalam maksumäär 14% ehk 14/86 dividendide netosummast. Seega saab residendist äriühing dividendide tulumaksuga maksustamisel kohaldada madalamat maksumäära 14/86 ja tavamäära 20/80.

- Tegev- ja kõrgema juhtkonna lahkumishüvitised.

Tegev- ja kõrgema juhtkonna lahkumishüvitised kuuluvad väljamaksmisele ainult juhul, kui lahkumise algatab Ettevõtte.

- Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused.

Maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud Ettevõttes maksurevisjoni ega üksikjuhtumite kontrolle. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata maksusumma, intressid (0,06% päevas maksuvõlalt) ning trahvi.

Ettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Lisa 18 Aktsiakapital

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019	31.12.2018
Aktsiakapital	500	500
Aktsiate arv (tk)	50 000	50 000

Ettevõtte Aktsiakapital on jaotatud 50 tuhandeks nimiväärtuseta aktsiaks. Aktsia on jagamatu. Iga aktsia annab selle omanikule ühe hääle ja õiguse osaleda Ettevõtte üldkoosolekul ning kasumi ja Ettevõtte lõpetamisel allesjäänud vara jaotamisel.

Lisa 19 Müügitulu

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes			
Müük Euroopa Liidu riikidele			
Eesti	291 780	280 304	
Soome	11 407	12 310	
Rootsi	5 602	5 889	
Läti	678	625	
Leedu	364	309	
Saksamaa	334	136	
Suurbritannia	282	148	
Taani	191	243	
Poola	179	219	
Hispaania	74	127	
Müük Euroopa Liidu riikidele, muud	651	548	
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	311 542	300 858	
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike			
Norra	466	258	
Šveits	355	288	
Venemaa	83	77	
Ameerika Ühendriigid	82	123	
Argentina	53	134	
Müük väljaspool Euroopa Liidu riike, muud	368	201	
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike, kokku	1 407	1 081	
Kokku müügitulu	312 949	301 939	
Müügitulu tegevusalade lõikes			
Telekommunikatsiooni teenuste osutamine	190 798	186 144	
Kaubamüük	56 416	56 081	
Arvutisüsteemide ja andmebaaside hooldus, konsultatsioonid	23 345	21 698	
Teleringhääling	20 487	18 456	
Infoalane tegevus (andmetöötlus, veebiportaali tegevus jms)	10 315	9 147	
Renditeenused	6 749	5 337	12
Finantseerimisteenuste osutamine	4 563	4 732	
Muud müügitulud	276	344	
Kokku müügitulu	312 949	301 939	

Lisa 20 Muud äritulud

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Kasum materiaalsete põhivarade müügist	1 646	1 242	9
Tulu sihtfinantseerimisest	436	1 181	
Trahvid, viivised ja hüvitised	384	413	
Kasum lootusetute nõuete müügist	0	440	
Muud	5	0	
Kokku muud äritulud	2 471	3 276	

Ettevõtte on sihtfinantseerimisi saanud Eesti Vabariigilt ja Euroopa Liidult.

Lisa 21 Kaubad, toore, materjal ja teenused

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Tooraine ja materjal	1 064	1 151	
Varude allahindlus ja mahakandmine	351	206	4
Müügi eesmärgil ostetud kaubad	52 489	52 428	
Energia	511	471	
Elektrienergia	511	471	
Sideoperaatorite teenused	46 729	46 994	
Muud	1 955	4 133	
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	103 099	105 383	

Lisa 22 Mitmesugused tegevuskulud

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018	Lisa nr
Üür ja rent	240	2 903	12, 29
Energia	5 536	5 128	
Elektrienergia	5 132	4 736	
Soojusenergia	121	119	
Kütus	283	273	
Veevarustusteenused	49	61	
Mitmesugused bürookulud	505	483	
Lähetuskulud	470	563	
Koolituskulud	632	534	
Riiklikud ja kohalikud maksud	126	137	
Kulu ebatähtselt laekuvatest nõuetest	1 300	727	
Seotud osapooltelt soetatud teenused	17 708	13 676	27
Hooldus- ja remondikulud	12 475	12 597	
Reklaam ja muud turustuskulud	2 816	3 747	
Riigilõiv	1 397	1 610	
Logistikateenused	1 425	1 530	
Arvete väljastamise kulud	855	881	
Valvekulud	314	307	
Muud	2 840	2 830	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	48 688	47 714	

Kulu ebatähtselt laekuvatest nõuetest koosneb müüginõuete allahindluse summast 1 619 tuhat eurot, millest on maha arvatud aruandeaastal laekunud varem lootusetuks kantud nõuded summas 319 tuhat eurot (2018: vastavalt 1 341 tuhat eurot ja 614 tuhat eurot). Seotud osapooltelt soetatud teenused 2019. ja 2018. aastal koosnevad Telia Grupi ettevõtelt soetatud juhtimisteenustest; hankeprotsessi kuludest; infotehnoloogia arendus- ja juhtimisteenustest ja telekommunikatsioonivõrgu hooldus- ning juhtimisteenustest.

Muud mitmesugused tegevuskulud sisaldavad muuhulgas sisseostatud konsultatsiooni-, IT arenduse-, kindlustus- ja parkimisteenuseid ning isikliku transpordi kasutamise kulusid.

Lisa 23 Tööjõukulud

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018
Palgakulu	47 892	45 231
Sotsiaalmaksud	16 383	15 329
Muud	654	488
Kokku tööjõukulud	64 929	61 048
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	1 647	1 662

Lisa 24 Muud ärikulud

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018
Kahjum valuutakursi muutustest	45	42
Trahvid, viivised ja hüvitised	13	21
Sponsorlus ja annetused	232	465
Muud	19	17
Kokku muud ärikulud	309	545

Lisa 25 Kasum (kahjum) tütarettevõtjatelt

(tuhandetes eurodes)

	2019	2018
Finantstulud ja -kulud tütarettevõtjate aktsiatelt ja osadelt	0	-3
Tütarettevõtja likvideerimise kahjum	0	-3
Kokku kasum (kahjum) tütarettevõtjatelt	0	-3

Lisa 26 Tulumaks

(tuhandetes eurodes)

Tulumaksukulu komponendid	2019		2018	
	Maksustatav summa	Tulumaks	Maksustatav summa	Tulumaks
Väljakuulutatud dividendid	34 829	7 381	46 105	11 408
Eesti	34 829	7 381	46 105	11 408
Kokku	34 829	7 381	46 105	11 408

Lisa 27 Seotud osapooled

(tuhandetes eurodes)

Aruandekohustuslase emaettevõtja nimetus	Telia Company AB
Riik, kus aruandekohustuslase emaettevõtja on registreeritud	Rootsi Kuningriik

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2019		31.12.2018	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Emaettevõtja	57	112 671	393	75 605
Tütarettevõtjad	55	111	128	2
Sidusettevõtjad	93	59	18	48
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	7 707	8 897	8 204	10 144
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	32	37	11	41
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	4	0	1	0

Laenud

2019	Saadud laenud	Saadud laenude tagasimaksed	Makstud intressid	Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
Emaettevõtja						
Telia Company AB	79 000	45 000	1 809	1,83%	EUR	30.01.2020

2018	Saadud laenud	Saadud laenude tagasimaksed	Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
Emaettevõtja					
Telia Company AB	60 000	46 000	0,95%	EUR	31.01.2019

Kaupade ja teenuste ostud ja müügid

	2019		2018	
	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste müügid	Kaupade ja teenuste ostud	Kaupade ja teenuste müügid
Emaettevõtja	17 708	1 082	13 676	1 754
Tütarettevõtjad	642	1 123	491	945
Sidusettevõtjad	569	604	455	187
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	11 636	17 796	12 710	18 134
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	548	172	605	197
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	33	0	6

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2019	2018
Arvestatud tasu	1 438	1 748
Lahkumishüvitised	0	43
Erisoodustused	98	116

Kohustised emaettevõtjale seisuga 31.12.2019 summas 112 671 tuhat eurot sisaldavad laenu jääki summas 109 000 tuhat eurot.
Kohustised emaettevõtjale seisuga 31.12.2018 summas 75 605 tuhat eurot sisaldavad laenu jääki summas 75 000 tuhat eurot (Lisa 13).

2019. aastal välja kuulutatud ja makstud dividendid emaettevõtjale moodustasid 34 829 tuhat eurot (2018: 46 105 tuhat eurot).

Seotud osapoolte vahelistes nõuetes seisuga 31.12.2019 ega 31.12.2018 allahindluseid ei tehtud.

Rahavoogude aruande real Muud väljamaksed finantseerimistegevusest summas 37 790 tuhat eurot kajastub aktsiakapitali vähenduse väljamakse.

Lisa 27 ostetud teenused sisalduvad ka Lisas 22 Mitmesugused tegevuskulud kirjel Seotud osapooltelt soetatud teenused, mis 2019. aastal moodustasid 17 708 tuhat eurot ja 2018. aastal 13 676 tuhat eurot.

Lisa 28 Sündmused pärast aruandekuupäeva

2020. aasta alguses Eestit tabanud koroonaviiruse COVID-19 puhang avaldab esmaste hinnangute kohaselt märkimisväärset negatiivset mõju ka kohalikule majandusele. Viirusohu tõttu kehtestati Eesti valitsuse poolt märtsis välja kogu riigis kehtiv eriolukord, mis mõjutab nii avaliku kui erasektori tööd. Samuti on viiruse leviku tõttu juba mitmed sektorid (nt hotellindus, reisimine, transport, vabaaja veetmine, meelelahutus, töötlev tööstus jt) esmase negatiivse mõjuga kokku puutunud, kuna nimetatud valdkonna ettevõtete käibed on langenud ning osa ettevõtteid oma tegevusmahte oluliselt kärpinud või tegevuse ajutiselt peatanud. Kuna AS Telia Eesti äriklientide struktuuri moodustab läbilõige kõigist kohalikest majandusharudest ja ettevõtetest, mõjutab tänane olukord nii lähemas kui kaugemas tulevikus ilmselt ettevõtte tegevust.

Telia on eriolukorra tõttu juba vähendanud oma esinduste lahtiolekuaegu ning osa esindusi on ka ajutiselt suletud. Samuti on Telia tehnikutele jagatud nõuanded eriolukorras tegutsemiseks, sealhulgas on tehnikutel kohustus keelduda visiitidest klientide juurde, kes on viiruse tõttu karantiinis või kellel on haigusnähud.

Samuti võib eriolukorra tõttu väheneda seadmemüük, kuna rahvusvahelise epideemiaohu tõttu on mõjutatud seadmete tootmis- ja tarneprotsessid. Teisalt võib kriisiolukord kaasa tuua tagasihoidlikuma rändlusteenuste kasutamise, kuna nii äri- kui puhkusereisid on piiratud. Kõigele lisaks võib kriisisituatsioon kaasa tuua erinevate mobiili- ja internetiteenuste tagasihoidlikumas kasutamise, kuna paljude ettevõtete ja eraisikute maksevõime võib kriisi tõttu kahaneda.

AS Telia Eesti jälgib tänases kriisisituatsioonis pidevalt turul toimuvat, sh oma klientide ostu- ja tarbimiskäitumist, et olla valmis omapoolseteks sammudeks, et kriisi mõjusid parimal võimalikul moel juhtida ja maandada.

Lisa 29 Kasutusõiguse vara (IFRS 16)

(tuhandetes eurodes)

	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed			Kokku	Lisa nr
			Transpordi- vahendid	Muud masinad ja seadmed	Kokku		
Soetusmaksumus							
01.01.2019	2 887	22 918	406	8 296	8 702	34 507	
Lisandumised	161	4 007	459	974	1 433	5 601	
Muudatused lepingute tingimustes	84	487	30	200	230	801	
Lisandunud kokku	3 132	27 412	895	9 470	10 365	40 909	9
Mahakantud varad		-112	-58		-58	-170	
31.12.2019	3 132	27 300	837	9 470	10 307	40 739	
Akumuleeritud kulum							
01.01.2019	0	0	0	0	0	0	
Amortisatsioonikulu	-181	-4 307	-274	-550	-824	-5 312	
Mahakantud varade kulum		112	58		58	170	
31.12.2019	-181	-4 195	-216	-550	-766	-5 142	
Jääkmaksumus 31.12.2019	2 951	23 105	621	8 920	9 541	35 597	

Kasumiaruandes kajastatud summad	2 019	Lisa nr
Väikese väärtusega rentidega seotud kulu	54	22
Muutuvate rendimaksetega seotud kulu, mida ei ole arvestatud rendikohustiste mõõtmisel	186	22
Rendikohustiste intressikulu	1 500	

Ettevõttel puudusid kapitalirendi tingimustel soetatud põhivarad.

Rentidega seotud kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks ning intressimäärad on kajastatud Lisas 13 Laenukohustised ja Lisas 11 Kapitalirendid.

Rentidega seotud raha väljamaksed kokku 2019. aastal oli 6 088 tuhat eurot, millest intressid moodustasid 1 029 tuhat eurot.

Lisa 30 Rahavoogude kommentaarid

(tuhandetes eurodes)

2019. Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus

	31.12.2019	31.12.2018	Muutus
Võlad ja ettemaksed	64 829	57 882	
Eraldised	2 409	2 261	
Sihtfinantseerimine	0	109	
Kohustused ja ettemaksed kokku	67 238	60 252	
Mitterahalised korrigeerimised			
- eraldise diskonteerimine	124	194	
- loovutatud arved Skandinaviska Enskilda Banken AB-le	15 635	0	
- tasumata investeeringute arved	-20 622	-10 282	
Korrigeerimised kokku	-4 863	-10 088	
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	62 375	50 164	12 211

2018. Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus

	31.12.2018	31.12.2017	Muutus
Võlad ja ettemaksed	57 882	59 618	
Eraldised	2 261	2 531	
Sihtfinantseerimine	109	109	
Kohustused ja ettemaksed kokku	60 252	62 258	
Mitterahalised korrigeerimised			
- eraldise diskonteerimine	194	0	
- loovutatud arved Skandinaviska Enskilda Banken AB-le	14 044	0	
- tasumata investeeringute arved	-18 823	-5 528	
Korrigeerimised kokku	-4 585	-5 528	
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	55 667	56 730	-1 063

2. Rahavood investeerimistegevusest

	2019	2018	Lisa
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel			
- Põhivara soetuskulud	-55 862	-58 613	9,10
- Lisandunud põhivara äriühenduse kaudu	-1 095	-500	9,10
- tasumata investeeringute arved aasta lõpu seisuga	20 622	18 823	
- tasutud eelmise aasta investeeringute arved	-10 282	-5 528	
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-46 617	-45 818	

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 06.04.2020

Telia Eesti AS (registrikood: 10234957) 01.01.2019 - 31.12.2019 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ELIS PIKMETS	Juhatuse liige	06.04.2020
HOLGER HALJAND	Juhatuse liige	06.04.2020
HANS ROBERT PAJOS	Juhatuse liige	06.04.2020
TARMO KÄRSNA	Juhatuse liige	06.04.2020

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Telia Eesti AS aktsionäridele:

Arvamus

Oleme auditeerinud esitatud Telia Eesti AS (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2019 ning kasumiaruannet, rahavoogude aruannet ja omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2019 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas raamatupidamise seaduse ja Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas raamatupidamise seaduse ja Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad. Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärsitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhatuse poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

6. aprill 2020

/allkirjastatud digitaalselt/
Mariel Akkermann
Vandeauditor nr 574
AS Deloitte Audit Eesti
Tegevusluba nr 27

Audiitorite digitaalallkirjad

Telia Eesti AS (registrikood: 10234957) 01.01.2019 - 31.12.2019 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MARIEL AKKERMANN	Vandeaudiitor	06.04.2020

Kasumi jaotamise ettepanek

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	7 575
Aruandeaasta kasum (kahjum)	33 776
Kokku	41 351
Jaotamine	
Dividendideks	34 952
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	6 399
Kokku	41 351

Kasumi jaotamise otsus

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2019
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	7 575
Aruandeaasta kasum (kahjum)	33 776
Kokku	41 351
Jaotamine	
Dividendideks	34 952
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	6 399
Kokku	41 351

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Elektroonilise side teenused traadita sidevõrgus	61201	108356000	34.62%	Jah
Elektroonilise side teenused fikseeritud sidevõrgus	61101	82442000	26.34%	Ei
Telekommunikatsiooniseadmete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	47421	47507000	15.18%	Ei
Televisiooniteenused ehk lineaarsed audiovisuaalmeedia teenused	60201	20487000	6.55%	Ei
Arvutisüsteemide ja andmebaaside haldus	62031	16602000	5.31%	Ei
Muude tarbeesemete ja kodumasinate väljaüürimine ja kasutusrent	77291	6655000	2.13%	Ei
Arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	47411	5707000	1.82%	Ei
Veebiportaalide tegevus	63121	4654000	1.49%	Ei
Mujal liigitamata infoalane tegevus	63991	4645000	1.48%	Ei
Muu laenuandmine, v.a pandimajad	64929	4563000	1.46%	Ei
Programmeerimine	62011	3653000	1.17%	Ei
Heli- ja videoseadmete jaemüük spetsialiseeritud kauplustes	47431	3202000	1.02%	Ei
Muud infotehnoloogia- ja arvutialased tegevused	62091	3090000	0.99%	Ei
Andmetöötlus, veebihosting jms tegevused	63111	1016000	0.32%	Ei
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	68201	370000	0.12%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6397213
Faks	+372 6402027
E-posti aadress	info@telia.ee
Veebilehe aadress	www.telia.ee